

Ouderbetrokkenheid

Eindrapportage

Karliën Landman

PK in de Wijk

Eindrapportage werkgroep Ouderbetrokkenheid

Dr. Karlien M.C. Landman (k.m.c.landman-peeters@pl.hanze.nl)

Lectoraat Integraal Jeugdbeleid, Hanzehogeschool Groningen

Groningen, september 2010

www.pkindewijk.nl

Samenvatting

Inhoudopgave

SAMENVATTING	3
PROCESVERSLAG	5
INLEIDING	6
DOCUMENTANALYSE	6
EVALUATIE TRAINING “COMMUNICATIE MET OUDERS”	6
TEAMGESPREKKEN EN GESPREKKEN MET OUDERS	6
PROFESSIONALS EN OUDERBETROKKENHEID	9
VERWACHTINGEN EN WENSEN VAN PROFESSIONALS MET BETREKKING TOT OUDERBETROKKENHEID	9
INFORMATIEVOORZIENING.....	9
OUDERPARTICIPATIE.....	10
OPVOEDINGS-/ONDERWIJSONDERSTEUNEND GEDRAG	11
OPVOEDINGSONDERSTEUNING	11
EEN GEZAMENLIJK BELEID VOOR OUDERBETROKKENHEID?.....	12
OUDERS EN OUDERBETROKKENHEID	13
VERWACHTINGEN EN WENSEN VAN OUDERS MET BETREKKING TOT OUDERBETROKKENHEID	13
INFORMATIEVOORZIENING.....	13
OUDERPARTICIPATIE.....	14
OPVOEDINGS-/ONDERWIJSONDERSTEUNEND GEDRAG	14
OPVOEDINGSONDERSTEUNING	14
OUDERS EN DE VENSTERSCHOOL.....	15
CONCLUSIE: OUDERBETROKKENHEID BINNEN DE VENSTERSCHOOL	16
ADVIES VOOR VERVOLG	18
LITERATUURLIJST	19

Procesverslag

De oorspronkelijke opdracht voor de werkgroep Ouderbetrokkenheid was te komen tot een gezamenlijk beleid voor ouderbetrokkenheid voor de kernpartners van de Vensterschool Koorenspoor. Dit gezamenlijk beleid moet de doelstelling van ouderbetrokkenheid, de verschillende vormen van ouderbetrokkenheid die ingezet worden om deze doelstelling te bereiken en een aanbod van trainingen voor medewerkers ten behoeve van ouderbetrokkenheid bevatten. Een randvoorwaarde daarbij was dat de activiteiten die worden opgestart ook na 2010 moeten worden voortgezet.

Deze opdracht is vertaald in een viertal activiteiten:

- Inventarisatie (documentanalyse) van de doelen en middelen die de partners inzetten met betrekking tot ouderbetrokkenheid
- Communicatietraining voor professionals in de wijk
- Teamgesprekken over doelen, middelen, effectiviteit van middelen en wensen met betrekking tot ouderbetrokkenheid
- Gesprek met ouders

De werkgroep bestond uit een kerngroep van 4 personen: de 2 werkgroepstrekkers (directeur en locatiemanager) van de christelijke basisschool, de docentonderzoeker van de Hanzehogeschool en de sociaal verpleegkundige 4-12 jaar (GGD/CJG). Deze personen zijn regelmatig bij elkaar gekomen (8 keer). Daarnaast waren een locatiedirecteur van de openbare school, een manager van de kinderopvang, een medewerker van de onderwijsbegeleidingsdienst die de training verzorgde en een medewerker van het COP/CJG betrokken bij de werkgroep. Deze personen waren minder vaak tot slechts een enkele keer bij de vergaderingen aanwezig. De werkgroep werd bijgestaan door de projectleider van PK inde Wijk. De werkgroep is viermaal in de begin- en driemaal in de eindfase bij elkaar gekomen. In de tussenliggende periode zijn de activiteiten uitgevoerd. De resultaten van deze activiteiten vind u terug in het volgende onderdeel.

Hoewel de verschillende partners in de wijk bij de werkgroep betrokken waren en betrokkenheid toonden, kon geen van de betrokkenen uit de wijk voldoende tijd vinden om met het project aan de slag te gaan. Voorts bleek dat men binnen de organisaties niet goed op de hoogte was over de mogelijkheid aan een training mee te doen, de projectleider heeft veel moeite moeten doen om voldoende deelnemers te vinden en een training plaats te laten vinden.

Uit de evaluatie onder werkgroepleden (4 professionals in de wijk hebben het ingevuld) blijkt dat men het proces met een voldoende beoordeelt. De meeste leden geven aan dat ze een voldoende grote rol hebben kunnen spelen. Men geeft aan dat het moeizaam bleek om de hele werkgroep bij elkaar te krijgen. Ook vonden er teveel personele wisselingen plaats. De informatievoorziening naar de leden was voldoende. Tijdens het proces zijn de pedagogische kernwaarden niet expliciet genoemd, maar binnen de werkgroep en in de gesprekken met de teams en de diverse ouders is op een respectvolle en open manier gediscussieerd en gecommuniceerd. De rol van de docentonderzoeker wordt gewaardeerd, deze heeft veel gedaan (wellicht te veel). Men vraagt zich wel af of de docentonderzoeker wel voldoende kijk heeft op de praktijk, een van de werkgroepleden gaf aan dat de plannen soms wat te hoog gegrepen waren, te veel bedacht, te weinig vanuit de praktijk (noot: het was juist de bedoeling dat de docentonderzoeker van buiten de praktijk meedenkt, 'frisse' kijk en ideeën meebrengt). Over de opbrengst is men redelijk positief. Er ligt een instrument om ouderbetrokkenheid en wat men op dat gebied doet en wenst in kaart te brengen. Het meest gewaardeerd wordt de avond die met ouders vanuit de diverse instellingen is gehouden: deze leverde heel veel praktische informatie, professionals weten nu wat ouders vinden en willen. Dit nemen de werkgroepleden mee als verbeterpunt: betrek ouders bij je ideeën. Vraag wat zij er van vinden in plaats van voor hen te denken en/of doen.

Inleiding

Zoals hierboven geschreven zijn er een viertal activiteiten binnen de werkgroep uitgevoerd. In dit hoofdstuk worden de resultaten op deze activiteiten beschreven.

Documentanalyse

Met de inventarisatie (documentanalyse) van de doelen en middelen die de partners inzetten met betrekking tot ouderbetrokkenheid is een start gemaakt. De scholen en kinderopvangorganisaties hebben wel punten vastgelegd, bij de andere organisaties was het beleid nog in de maak, wist de betrokkene niet waar het te vinden was of was er niets. Deze analyse is derhalve nog niet afgerond.

Evaluatie training “Communicatie met ouders”

De training heeft plaatsgevonden in april 2010. Er waren 9 deelnemers uit het onderwijs en kinderopvang. De training duurde een dag, 's ochtends kwamen algemene houdingsaspecten en basisvaardigheden in contacten met ouders, het inventariseren moeilijke situaties, het uitwisselen van eigen valkuilen en vormen van ouderbetrokkenheid aan de orde. 's Middags hebben de deelnemers geoefend met eigen situaties m.b.v. uitspelen door acteurs en waren er rollenspelen met de acteurs.

Uit de evaluatie bleek dat de deelnemer de training en met name het werken met de acteurs hoog waarden: goed om te oefenen, het voorspelen door de acteurs geeft handvatten. De deelnemers zijn blij vaardigheden als samenvatten, benoemen (metacommunicatie), open vragen stellen, OMO (opstappen, meeveren en ombuigen) te hebben kunnen oefenen en geven aan inzicht te hebben gekregen in de doelen die ze stellen en wanneer je moet loslaten. Deelnemers geven aan hun eigen valkuilen te hebben leren kennen, vaak is dat het aan eigen doelen te blijven vasthouden ten koste van het contact maken met ouders. Ten slotte gaf men aan het op prijs te hebben gesteld met collega's ervaringen te hebben kunnen uitwisselen.

Teamgesprekken en gesprekken met ouders

De teamgesprekken en het gesprek met de ouders zijn, naast twee eerder uitgevoerde onderzoeken door studenten, uitgewerkt in een paper (zie volgende hoofdstukken) die is gepresenteerd op de eindmanifestatie van het project op 8 juni.

Inleiding

Ouderbetrokkenheid is een groot en veelomvattend thema waar diverse activiteiten van ouders mee worden bedoeld, van deelname in de MR of OR en helpen bij activiteiten op school, peuterspeelzaal of naschoolse activiteiten tot het deelnemen aan informatieavonden, aanwezigheid bij rapportbesprekingen en thuis de kinderen voorlezen en helpen met huiswerk. Instellingen hebben verschillende motieven om ouders te willen betrekken (Overmaat & Boogaard, 2004).

Pragmatisch: taakverlichting.

Pedagogisch: afstemming opvoeding door ouders en instelling.

Maatschappelijk: ouderbetrokkenheid is een vorm van democratisering en een middel tot culturele integratie.

Onderwijs-/ontwikkelingspsychologisch: betrokkenheid van ouders komt het leer-/ontwikkelingsproces van kinderen ten goede.

Voor scholen is ouderbetrokkenheid van belang, maar voor brede scholen als instellingen die integraal jeugdbeleid voeren is ouderbetrokkenheid van een enorm belang. Ouderbetrokkenheid

is bij brede scholen een speerpunt in het beleid (Van der Schaaf & Van den Berg, 2009). Ouderbetrokkenheid is voor Vensterschool Koorenspeer ook één van de middelen die worden ingezet om onderwijsachterstanden bij kinderen in de Groningse krachtwijken Indische Buurt en De Hoogte aan te pakken. De Vensterschool heeft de wens om vanuit het kader van een brede school het beleid op ouderbetrokkenheid vorm te geven, dus in het samenwerkingsverband van scholen, peuterspeelzalen, kinderopvang, buitenschoolse opvang/activiteiten, de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD), Stichting Maatschappelijke en Juridische Dienstverlening (MJD) en aantal andere organisaties en lokale projecten. Het uitgangspunt is dat het beleid zo wordt vormgegeven dat het positief bijdraagt aan de ontwikkelingskansen van kinderen en het verminderen van de onderwijsachterstanden.

De werkgroep Ouderbetrokkenheid binnen het project PK in de Wijk heeft de opdracht gekregen om het gezamenlijk beleid vast te stellen. Dit gezamenlijk beleid moet de volgende punten omvatten: de doelstelling, de verschillende vormen van ouderbetrokkenheid die worden ingezet om de doelstelling te bereiken en een trainingsaanbod voor ouderbetrokkenheid voor de professionals in de wijk.

Om dit te kunnen doen moest eerst in kaart worden gebracht wat men in de wijk onder ouderbetrokkenheid verstaat, welke doelen men met ouderbetrokkenheid nastreeft en welke middelen men daarvoor inzet. Om ouderbetrokkenheid te vergroten, is het ook van belang om de verwachtingen en behoeften van ouders in beeld te hebben (Bordewijk e.a., 2007). We hebben daarom ook met ouders gesproken. In deze presentatie doe ik verslag van de onderzoeken die hiervoor in de wijk onder ouders en professionals zijn uitgevoerd.

Ik gebruik hierbij het rapport "Ouderbetrokkenheid in de brede school" van Van der Schaaf en Van den Berg (2009) als referentiekader. Zij scharen onder ouderbetrokkenheid alle activiteiten die ouders betrekken bij het onderwijs en welzijn, maar verdelen deze onder in een viertal facetten, te weten:

1. Informatievoorziening (vanuit organisatie en vanuit ouders).
2. Ouderparticipatie (formeel en informeel).
3. Opvoedingsondersteuning voor ouders.
4. Onderwijsondersteunend gedrag door ouders.

Onder onderwijsondersteunend gedrag vallen a) het geven van aandacht, warmte en tijd zodat kinderen hun ervaringen kunnen delen, b) het geven van ruimte, tijd en hulp voor het maken van huiswerk, c) het ondernemen van talige activiteiten zoals voorlezen, zingen/rijmen, taalspelletjes doen of samen naar de bibliotheek gaan en d) het hebben van hoge maar reële verwachtingen voor kinderen. Hier voegen Bordewijk e.a. (2007) het ontwikkelingsondersteunend gedrag in brede zin oftewel opvoedingsgedrag door ouders toe.

Opvoedings-/onderwijsondersteunend gedrag en opvoedingsondersteuning combineren Van der Schaaf en Van den Berg (2009) onder de bredere noemer van ontwikkelingsondersteuning. Bordewijk e.a. (2007) geven aan dat ouderparticipatie een stimulerende invloed kan hebben op de ontwikkeling van kinderen, maar dat opvoedings- en onderwijsondersteunend gedrag van ouders een veel grotere invloed heeft op het schoolsucces van kinderen. Smit e.a. (2007) hebben gevonden dat ontwikkelingsondersteuning een positieve invloed heeft op de ontwikkeling van kinderen, terwijl informatievoorziening en ouderparticipatie dat niet hebben. Echter, deze twee laatste facetten spelen wel een belangrijke rol in de realisatie van een open cultuur en partnerschap in de vormgeving van onderwijs, opvoeding en zorg. Dit laatste is volgens Bordewijk e.a. (2007) een belangrijke voorwaarde voor de samenwerking tussen professionals en ouders om kinderen te begeleiden en te ondersteunen in hun ontwikkeling. Alle facetten zullen daarom terug moeten komen in een beleid voor ouderbetrokkenheid dat als doel heeft de ontwikkelingskansen en schoolsucces van kinderen te vergroten.

Onze aanpak

De afgelopen anderhalf jaar heeft de werkgroep in samenwerking met studenten van Hogeschool Stenden en de Hanzehogeschool gewerkt aan het tot stand brengen van een beleid op en het verbeteren van ouderbetrokkenheid in Vensterschool Koorenspoor. Een deel van de activiteiten van de werkgroep bestond, zoals genoemd, uit het in kaart brengen wat de verschillende partners binnen de Vensterschool voor ogen hebben met ouderbetrokkenheid en welke vormen en middelen ze al inzetten en wat de verwachtingen en behoeften van ouders op dit gebied zijn. Hoewel de verschillende instellingen zijn verenigd in de Vensterschool, hebben ze nog wel hun eigen functie, identiteit, doelstellingen en manier van werken. Vandaar dat binnen ons onderzoek bij de professionals al snel bleek dat er eigenlijk twee vragen aan de orde waren: "Wat doen/willen wij in onze instelling met ouderbetrokkenheid?" en "Wat kunnen/willen we gezamenlijk (met ouderbetrokkenheid) binnen de Vensterschool?" Bij de ouders is gevraagd naar de verwachtingen ten aanzien van de afzonderlijke instellingen en professionals en wat zij van die instellingen onderling verwachten.

Onderzoek onder professionals

De gegevens van de professionals hebben we verkregen door middel van 12 teamgesprekken over ouderbetrokkenheid. We hebben gesproken met de teams van CBS De Kleine Wereld en OBS Het Karrepad (3 locaties), het COP (peuterspeelzalen, peuteropvang en opvoedingsondersteuning), 3 teams kinderdagverblijf (KDV) van de Stichting Kinderopvang Stad Groningen (SKSG), de buitenschoolse opvang (BSO) van de SKSG, de naschoolse activiteiten (NSA), de MJD en de sociaal verpleegkundige van de GGD. De leden van de werkgroep hebben 11 teamgesprekken gevoerd, daarnaast heeft één team zelfstandig het gesprek gevoerd en hierover naar de werkgroep gerapporteerd (KDV Bruintje Beer). De meeste gesprekken zijn met (bijna) het gehele team gevoerd, in één geval met een afvaardiging van verschillende locaties (COP) en in één geval met alleen de teamleider (KDV Klavertje Drie). Het gesprek met de GGD bestond uit een individueel gesprek met de sociaal verpleegkundige. De gesprekken zijn gevoerd aan de hand van een vragenlijst. Met de gesprekken wilde de werkgroep inzicht krijgen in a) wat de verschillende teams van ouders verwachten, b) welke doelstellingen de teams met ouderbetrokkenheid nastreven, c) welke middelen hiervoor worden ingezet, d) waar men verbeterpunten ziet, e) op welke vlakken er behoefte is aan deskundigheidsbevordering en f) waar men wijkbreed aan zou willen werken. Hoewel de gesprekken aan de hand van een vragenlijst zijn gehouden, ontstond er vaak ook een onderlinge gedachte-uitwisseling over wat er anders zou kunnen. In een aantal gevallen waren de gesprekken op zichzelf al aanleiding om veranderingen door te voeren of contact met andere instellingen of zelfs ouders te zoeken. De gesprekken duurden in de meeste gevallen één tot anderhalf uur, voor het gesprek met het COP was helaas erg weinig tijd en dat heeft zich daarom vooral geconcentreerd op de behoeften aan deskundigheidsbevordering.

Onderzoeken onder ouders

De informatie van ouders is verzameld door middel van drie onderzoeken. Studenten van Stenden (Vlaanderen e.a., 2009) hebben bij 50 ouders van CBS De Kleine Wereld een enquête gehouden. Studenten Maatschappelijk Werk en Dienstverlening (Boer & Groen, 2009) hebben bij OBS Het Karrepad, locatie Van Oldebarnelveltlaan, 3 ouders geïnterviewd en van 4 ouders reacties op stellingen gekregen. De werkgroep Ouderbetrokkenheid heeft ten slotte met 8 ouders, die via hun kinderen met één of meer van de verschillende kernpartners van Vensterschool Koorenspoor te maken hebben, een bijeenkomst gehad. Op deze avond is met elkaar gesproken over de relatie met en verwachtingen ten aanzien van de verschillende instellingen en professionals in de wijk.

Professionals en ouderbetrokkenheid

Hieronder presenteer ik u de resultaten uit de teamgesprekken. Waar ik teams aanduid met de instellingsnaam, bedoel ik de teamleden die we hebben gesproken. Het doel van de werkgroep is om een gezamenlijk beleid vorm te geven, desalniettemin bestaat de Vensterschool uit instellingen die verschillen in hun doelstellingen. Ik heb geprobeerd om de informatie zoveel mogelijk samen te vatten, maar oog te hebben voor overeenkomsten en verschillen die van invloed kunnen zijn op de mogelijkheid een gezamenlijk beleid te ontwikkelen.

Verwachtingen en wensen van professionals met betrekking tot ouderbetrokkenheid

Alle professionals verwachten van ouders dat ze betrokken zijn bij hun kind en met de betreffende instelling samenwerken in het belang van het kind. Daarnaast zien scholen, KDV en BSO zichzelf als partner van de ouders in de opvoeding van het kind. Scholen verwachten dat ouders zich laten informeren (van 10 minuten gesprekken tot lezen van nieuwsbrieven) en met de school één lijn hanteren. Uit gesprekken met scholen, KDV's en BSO kwam voorts naar voren dat leerkrachten en pedagogische medewerkers verwachten dat ouders betrokken zijn bij de organisatie en met wat hun kinderen op school/opvang meemaken. Men geeft aan dat men meer betrokkenheid zou wensen. Professionals uit een aantal van deze teams gaven aan dat ze bij ouders respect en erkenning van gezag/ kennis missen. Bij één team is er weinig vertrouwen in de samenwerking met ouders. Vanuit het jeugd- en jongerenwerk verwacht men eigenlijk niet meer dan dat ouders hun kinderen informeren over activiteiten en hen in staat stellen aan de activiteiten deel te nemen. Vanuit de jongerenhulpverlening werd de wens geformuleerd dat ouders consequent zijn in hun opvoeding. Vanuit de GGD en MJD wenst men dat ouders weten dat ze bij hen terecht kunnen, hen weten te vinden als er iets is. Een aantal teams gaf aan een grotere saamhorigheid met ouders en onder ouders onderling te wensen, waarbij men meer kennis van elkaars cultuur neemt.

Uit veel teams kwam naar voren dat men het lastig vindt om te communiceren en een band op te bouwen met ouders die minder toegankelijk zijn (door houding, gedrag en/of taal(gebruik)), om te gaan met boze en agressieve ouders, grenzen te stellen, slecht-nieuws gesprekken te voeren en ouders te motiveren. Hierbij noemen professionals ook dat ze meer zouden willen weten van andere culturen en waar punten liggen waar ouders en professionals elkaar kunnen vinden.

Informatievoorziening

Scholen hebben met de informatievoorziening naar ouders toe het doel om de samenwerking met ouders en hun betrokkenheid bij kind en school te bewerkstelligen. Eén team geeft aan helderheid en transparantie na te streven, een ander team hoopt vooral met de ouders op één lijn in de opvoeding te komen. Scholen geven informatie via de schoolgids, website, (nieuws)brieven, oudergesprekken, 10-minutengesprekken en informatieavonden. De informatie- en thema-avonden worden niet goed bezocht. De Kleine Wereld gaat op huisbezoek en dat werkt goed. De koffieochtend op De Kleine Wereld werkt ook goed, maar vraagt constante stimulering. Het Karrepad- Oldebarneveltlaan heeft slechte ervaringen met koffie- en inloopochtenden. Hier heeft men wel goede ervaringen met informatieavonden als de kinderen zelf aan ouders laten zien en vertellen wat ze het komende jaar gaan doen. Het COP verzorgt ouderavonden, themabijeenkomsten en inloop. Deze worden slecht bezocht, het gaat beter als de overeenkomsten overdag zijn en een maaltijd bieden. De teams van de KDV en BSO hebben met de informatievoorziening aan ouders voor ogen deze ouders te informeren over hun werkwijze, wat er speelt en over hoe hun kind het doet. Hiervoor gebruiken ze nieuwsbrieven, mededelingsborden, mondelinge overdracht, oudergesprekken en

ouderavonden. De laatste worden slecht bezocht en (nieuws)brieven moeten persoonlijk overhandigd worden, anders worden ze niet meegenomen.

Het jeugd- en jongerenwerk hebben met de informatievoorziening als doel dat kinderen naar de activiteiten komen. Hiervoor gebruikt men de activiteitenladder, flyers, posters en voorlichting. In principe vindt men dat deze goed werken, maar men bereikt niet alle kinderen en jongeren. De werkers merken op dat kinderen er over het algemeen zelf aan moeten denken dat er activiteiten zijn. Het gaat bij het promoten van de activiteiten vooral om een goede timing, niet te lang en niet te kort van te voren, en bij het jongerenwerk niet in een envelop van de MJD (vanwege beeldvorming hulpverlening). Het jongerenwerk gebruikt ook de mail en hyves, dat werkt goed.

De GGD wil ouders informeren waar ouders terecht kunnen met hun vragen over de opvoeding, hier gebruikt men posters en folders voor.

Een aantal teams geeft aan meer zicht te willen hebben op waar ouders behoefte aan hebben of wat ze verwachten (ook vanuit verschillende culturele achtergronden) en zouden graag meer betrokkenheid/interesse willen zien, wanneer kinderen iets hebben gemaakt bijvoorbeeld, ouders nemen niet de moeite daar naar te komen kijken.

Qua informatievoorziening van de ouders naar de instelling toe geven alle instellingen aan in ieder geval basisinformatie nodig te hebben. Iedere instelling heeft contactinformatie nodig, zodat ouders te bereiken zijn. Dit blijkt vaak bij kinderen waar thuis wat aan de hand is, niet te kloppen. Instellingen moeten ook op de hoogte zijn van medische zaken of zaken als gedragsproblemen. Scholen moeten weten wanneer en waarom kinderen afwezig zijn, maar hebben ook behoefte aan informatie over zaken die het kind in zijn functioneren en leren. Het KDV wil graag weten welke verwachtingen de ouders hebben en hoe het er thuis aan toe gaat, zodat ze bij slaap- en eetgebruiken aan kunnen sluiten. De instellingen hebben hier intakegesprekken of contactformulieren voor. Verschillende teams geven aan dat men soms erg veel moeite moet doen om informatie van ouders te krijgen, dat het niet altijd spontaan gaat. De MJD geeft aan dat ouders kinderen soms gewoon mee laten gaan met uitjes, zonder de werkers op de hoogte te stellen van aandoeningen waardoor kinderen beperkt zijn in wat ze mogen doen. De GGD heeft voor de screening informatie over het kind en toestemming voor de screening van ouders nodig. Dit gaat heel goed, hoewel de vragenlijsten voor veel ouders moeilijk te begrijpen zijn.

Ouderparticipatie

Scholen zijn verplicht ouders formeel te laten participeren in de MR. Dat gaat voor alle teams goed, behalve voor Het Karrepad-Van Oldebarneveltlaan, van daar uit zitten al jaren geen ouders in de MR. De scholen hebben met informele participatie vooral ondersteuning en hulp op school voor ogen. Eén team geeft aan dat kinderen het wel heel leuk vinden als hun ouders op school komen helpen en ouders er onderling contact door krijgen. Dit gaat voor alle teams redelijk goed, hoewel teams ook wel aangeven dat ouders wat meer bij onderwijsactiviteiten betrokken zouden moeten worden, men eigenlijk niet voldoende hulp heeft (steeds dezelfde ouders) of geen structurele inzet van ouders krijgt.

De peuterspeelzalen vragen ouders voor klusjes, dat gaat goed. De KDV en BSO willen ouders laten participeren om ze meer te betrekken bij de instelling, meer inzicht te geven hoe ze met de kinderen werken, contacten met andere ouders te laten opdoen, maar natuurlijk ook om ondersteuning bij activiteiten te hebben. Ze vragen ouders te participeren bij uitjes, voorleesdagen, bij feesten en bij het organiseren van de ouderavonden. Het blijkt lastig ouders hiervoor bereid te vinden, vooral ook om ouders uit andere culturen hierbij te betrekken.

De NSA laat ouders niet participeren bij de activiteiten. De MJD betreft ouders bij de activiteiten voor extra ondersteuning, maar ook om feeling te houden met wat er in de buurt speelt, om contact te kunnen hebben over de kinderen en ouders onderling met elkaar in contact te laten komen. Ouderparticipatie is bij de GGD niet aan de orde.

Opvoedings-/onderwijsondersteunend gedrag

Alle teams vinden onderwijs- en ontwikkelingsondersteunend gedrag door ouders noodzakelijk voor de ontwikkeling van kinderen, alle teams geven ook aan dat ze vinden dat ouders hierin ondersteund moeten worden. Bij de scholen gaat het vaak om extra ondersteuning bij huiswerk. De scholen vragen hier de hulp van ouders voor in persoonlijk contact en geven hier dan ook instructies voor. Er wordt bij ouderavonden ook aandacht aan besteed, maar het is lastig om ouders hier bij te betrekken. Eén team vindt het lastig ouders op hun verantwoordelijkheid hiervoor te wijzen. Eén team geeft aan ondersteunend gedrag altijd positief te waarderen, maar het lastig te vinden de ouders ervoor te motiveren. Heel vaak schiet het er bij de ouders bij in of vinden ze het niet belangrijk.

De KDV en BSO geven aan hierin te willen adviseren, maar ook te signaleren en bij problemen door te verwijzen. Door het organiseren van voorleesochtenden (KDV) en voor te doen en bij de overdracht of oudergesprekken uit te leggen hoe je zelf met de kinderen werkt proberen de pedagogisch medewerkers ouders voorbeelden en advies te geven. Wanneer ouders vragen hebben geven de medewerkers vanuit hun eigen deskundigheid advies, geven ze ouders folders of verwijzen ze ouders voor voorlichting en advies door naar de pedagoog of orthopedagoog die binnen de SKSG werkzaam zijn.

De NSA heeft hier geen taak in, werkt ook niet met ouders, maar met de kinderen. Ze melden zorg bij de MJD, spreken ouders nergens op aan. Ze proberen door hun activiteiten en gedrag ouders te laten zien hoe het beter kan. De MJD geeft via de hulpverlening (licht pedagogische hulpverlening) direct aan ouders tips en ondersteuning op dit gebied, via het jeugdwerk proberen ze ouders indirect via de kinderen te laten zien hoe het beter kan. De GGD biedt ouders cursussen en themaochtenden aan, zodat ouders zodanig kunnen opvoeden dat er geen problemen in de opvoeding ontstaan. De realiteit is echter dat ouders pas bij de GGD en hulpverlening van de MJD komen als er al een (groot) probleem is. De sociaal verpleegkundige geeft aan dat, om te voorkomen dat je de plank mislaat, je bij het geven van voorlichting en cursussen moet voorkomen dat ouders het gevoel krijgen van alles te 'moeten'.

Opvoedingsondersteuning

Alle schoolteams vinden opvoedingsondersteuning noodzakelijk, maar vinden niet allemaal dat ze daar een rol in moeten spelen. De school die voor zichzelf een rol ziet, vult dat in met incidenteel adviezen geven en het signaleren van problemen. De andere teams geven aan dat de opvoedingsondersteuning door de sociaal verpleegkundige wordt verzorgd.

Vanuit de kinderopvang wordt aangegeven dat opvoedingsondersteuning niet voor alle ouders noodzakelijk is of niet voor alle ouders in dezelfde mate. De rol voor henzelf beschrijft men als informeel. Het doel is het vergroten van het welzijn van het kind, samenwerken in de opvoeding en ouders bewust laten worden van de manier waarop ze opvoeden. Het KDV heeft hiervoor de overdrachtmomenten en ouderavonden tot zijn beschikking, de SKSG heeft ook intern een pedagoog en orthopedagoog die plannen met ouders op kunnen stellen. Zij adviseren wel voor thuis, maar kijken niet thuis mee. De leidsters geven aan dat ze wel wat meer zouden willen weten over normaal/abnormaal gedrag, wat je bij bepaalde aandoeningen kunt en mag verwachten en cultuurverschillen in gedrag en opvoeding om hier een goede rol in te kunnen spelen. Het BSO-team vindt opvoedingsondersteuning noodzakelijk en vindt dat ze daar een rol in moet spelen door als vraagbaak te dienen en zo nodig door te verwijzen. Het team ervaart echter dat ze niet voldoende kennis heeft van de sociale kaart om dat goed te kunnen doen. De NSA vindt opvoedingsondersteuning noodzakelijk, maar de teamleden geven aan hierin zelf geen rol te (mogen) spelen. Het MJD geeft aan dat opvoedingsondersteuning af en toe wel noodzakelijk is. Zij spelen daarin ook een duidelijke rol. De MJD vormt een schakel in de pedagogische hulpverlening, heeft een signalerende functie en geeft ondersteuning zonder dat daar een indicatie voor nodig is. Zij kunnen hiervoor licht pedagogische hulpverlening, gezinscoaches en ambulante hulpverlening inzetten. De sociaal verpleegkundige geeft aan opvoedingsondersteuning noodzakelijk te vinden en de GGD heeft daar ook een rol in. De GGD

heeft hier de verschillende contactmomenten bij screening, spreekuren op scholen, telefonische spreekuren, opvoedingsfolders en cursussen voor. Ouders blijken echter niet spontaan naar spreekuren te komen en folders worden niet veel meegenomen. De MJD geeft aan dat folders wel worden meegenomen als ze op plaatsen staan waar ouders toch moeten zijn om op hun kinderen te wachten. De MJD en GGD zouden meer laagdrempelig willen zijn. Het is lastig ouders met vragen te bereiken, voordat ouders het niet meer aankunnen.

Een gezamenlijk beleid voor ouderbetrokkenheid?

De teams reageren verschillend op de vraag welke aspecten van ouderbetrokkenheid wijkbreed in een gezamenlijk Vensterschoolbeleid uitgewerkt zouden kunnen worden. Twee teams geven aan dat men toch met andere ouders te maken heeft dan de andere instellingen, één team ziet daarom geen mogelijkheid om samen een beleid op te zetten. Eén van de overige teams heeft helemaal niet het idee deel uit te maken van de Vensterschool, de onderlinge contacten en informatievoorziening zijn daarvoor te mager, dus wat moet je dan samen doen? De meeste teams zouden graag werkwijzen uitwisselen, elkaar leren kennen, van elkaar te weten komen wat men doet en samen meer dingen willen organiseren om op één lijn te komen en met ouders in contact te komen en ouders met elkaar in contact te laten komen. Er zouden afspraken gemaakt moeten worden wie de regie heeft in de zorgketen, wie het aanspreekpunt is. Eén team van het KDV geeft aan op basis van bestaande contacten te willen werken, dus dat zij op huisbezoek gaan en ondersteuning geven bij de gezinnen die ze al kennen. De MJD geeft aan graag samen met de andere instellingen te willen kijken welke kinderen “meer” kunnen gebruiken, welke kinderen bijvoorbeeld profijt zouden kunnen hebben bij naschoolse activiteiten. Zij zien daar een belangrijke functie voor de scholen: de scholen zien alle kinderen en hebben een beeld in hoeverre het kind meedoet buiten school. De MJD vindt het belangrijk om met de verschillende instellingen een netwerk te vormen, maar daarbinnen is het wel nodig heel goed te scheiden wat ieders functie is en af te spreken dat degene die het contact met de ouder heeft dit contact gebruikt als er zorg is. De sociaal verpleegkundige geeft aan dat je binnen de Vensterschool met elkaar één lijn zou moeten trekken qua gedragsregels, dat alle professionals ouders, waar nodig, op hun gedrag en verantwoordelijkheid aanspreken en professionals het goede voorbeeld daarin geven.

Ouders en ouderbetrokkenheid

Hieronder presenteer ik u de resultaten uit de drie onderzoeken onder ouders van Vensterschool Koorenspoor. Binnen de drie onderzoeken is echter op verschillende manieren en ook andere informatie verzameld. Om het te kunnen vergelijken heb ik de resultaten naar dezelfde thema's gerangschikt als ik bij 'de professionals' heb gebruikt.

Verwachtingen en wensen van ouders met betrekking tot ouderbetrokkenheid

De ouders gaan ervan uit dat hun kinderen bij de professionals in vertrouwde handen zijn, dat professionals met alle kinderen omgaan alsof het hun eigen kind is, kortom dat de veiligheid en geborgenheid van de kinderen gegarandeerd is. Ouders verwachten ook dat ze goed geïnformeerd worden over hun kind en dat de instellingen daarin het initiatief nemen.

Ouders verwachten niet van alle instellingen hetzelfde, iedere instelling heeft een andere taak binnen de wijk en in de dag van het kind. Ook werkt elke instelling op een ander niveau. Van school wordt een andere benadering verwacht dan van de NSA of de TMO. Dat heeft, voor de ouders die dit aan hebben gegeven, alles te maken met het opleidingsniveau van de professionals of dat men met vrijwilligers te maken heeft.

Het grootste deel van de ouders verwacht dat de professionals, maar vooral de leerkrachten, ook een bijdrage leveren aan de opvoeding van de kinderen, ze denken dan aan het bijbrengen van normen en waarden, (school)regels, respect, het nemen van verantwoordelijkheid en correct taalgebruik. Daarnaast zijn leerkrachten en pedagogische medewerkers verantwoordelijk kinderen te leren functioneren in een groep en het leren omgaan met conflicten. Een ander deel van de ouders geeft echter aan dat professionals geen bijdrage hoeven te leveren aan de opvoeding van hun kind(eren), ze zien dat als de verantwoordelijkheid van de ouders.

Informatievoorziening

Bij de bijeenkomst gaven ouders aan informatievoorziening uit de instellingen belangrijk te vinden. De professionals moeten het initiatief nemen ouders te informeren over hun kind en hoe het met hun kind gaat, zeker als er iets aan de hand is. Bij bijzonderheden zouden ze dat graag nog dezelfde dag van de professionals teruggekoppeld krijgen. Ouders geven aan dat ze de informatie uit school over de ontwikkeling en vorderingen van hun kind het belangrijkste vinden, dit blijkt ook uit de onderzoeken bij Het Karrepad en De Kleine Wereld. Ze zijn tevreden met de huidige informatievoorziening, maar soms is de hoeveelheid nieuwsbrieven uit de verschillende instellingen bij elkaar wel erg veel. Het minst tevreden is men over de informatievoorziening uit de tussen-de-middag opvang (TMO) en de naschoolse activiteiten als er wat is voorgevallen. Men heeft geen zicht op de communicatie tussen school en BSO, maar als er wat is gebeurd dan wordt men wel ingelicht. De BSO kan dan ook vertellen wat er op school is gebeurd.

De ouders van De Kleine Wereld en de ouders die de werkgroep sprak vinden de rapport-besprekingen belangrijk om de ontwikkeling van hun kind te kunnen volgen. Ouders vinden de 10-minutengesprekken eigenlijk wel te kort. De functie is heel helder, je hoort hoe je kind er voor staat, dat hoor je in het informele contact bij het halen en brengen niet. Iets minder dan de helft van de ouders bij De Kleine Wereld hebben behoefte aan informatieavonden op school, een deel van de ouders geeft aan hier alleen behoefte aan te hebben als de avond specifiek betrekking heeft op hun kind. Iets meer dan een kwart van de ouders heeft behoefte aan de koffie-ochtend. De wensen over de invulling van de koffie-ochtend lopen van een vragenuurtje in aanwezigheid van directie, intern begeleider en sociaal verpleegkundige, een informatie-moment ten aanzien van schoolse zaken, tot hulp bij de opvoeding. Veel ouders gaven aan de koffieochtend sneller te zullen bezoeken wanneer een thema wordt behandeld dat hen aanspreekt of betrekking heeft op hun kind. Dat moet dan wel van te voren aangekondigd zijn.

Een kwart geeft aan wel een cursus op school te willen volgen, wel afhankelijk van het onderwerp.

Leerkrachten van De Kleine Wereld leggen huisbezoeken af, meer dan de helft van de daar ondervraagde ouders geven aan hier ook behoefte aan te hebben en het op prijs te stellen. Hoewel de meerderheid van de ouders bij De Kleine Wereld tevreden is over de informatievoorziening (net zoals de ouders in de twee andere onderzoeken), zien ze mogelijkheden tot verbetering in de mate van het persoonlijk contact met leerkrachten, de telefonische bereikbaarheid, duidelijkheid en één lijn trekken, uitleg geven over verandering van methoden en het openbaar maken van verslagen van de OR en MR. Uit het gesprek met de werkgroep kwam naar voren dat ouders ook tussen de formele momenten door graag van leerkrachten horen wat er goed gaat, dat tussentijds contact niet alleen over problemen gaat.

Ouderparticipatie

De ouders van Het Karrepad vinden ouderparticipatie belangrijk, een aantal ouders was ook actief. Deze ouders hebben zichzelf aangemeld of zijn via andere ouders betrokken geraakt. De niet actieve ouders gaven aan het lastig te vinden omdat altijd dezelfde ouders betrokken zijn en dat ze persoonlijk door de school gevraagd willen worden mee te helpen. De ouders van De Kleine Wereld die aangaven graag betrokken te zijn bij activiteiten op school, waren dat ook en ook op de manier waarop ze dat zelf graag wilden.

De ouders bij het gesprek met de werkgroep vinden dat ze goed betrokken worden bij de instellingen, maar ook dat je daar als ouder zelf invloed op hebt door bijvoorbeeld deel te nemen aan ouderraad of MR. Ouders merken ook dat niet alle ouders betrokken zijn en dat dit soms een culturele of sociale achtergrond heeft. Instellingen zouden meer moeten organiseren zodat er meer contact en ontmoetingen kunnen zijn.

Opvoedings-/onderwijsondersteunend gedrag

Uit het gesprek dat de werkgroep met ouders had kwam naar voren dat er goed afspraken te maken zijn met leerkrachten over het hanteren van dezelfde omgang thuis en op school, dat leerkrachten en ouders wel op één lijn uitkomen. Deze afstemming is nodig bij kinderen die wat meer aandacht/zorg nodig hebben. De ouders geven aan dat leerkrachten hierbij ook open staan voor de ideeën van ouders. Aangezien de problemen zich op school voordoen en leerkrachten het signaleren, vinden ouders wel dat leerkrachten het initiatief tot afstemmen moeten nemen. Bij het onderzoek onder ouders van Het Karrepad gaven de meeste ouders aan de kinderen thuis voor te lezen en te helpen met huiswerk. De ouders die dat niet deden gaven aan hiervoor zelf het Nederlands niet goed genoeg te beheersen.

Opvoedingsondersteuning

In het gesprek met de werkgroep gaven ouders aan dat instellingen zich best tegen de opvoeding aan mogen bemoeien als zij iets zien wat hen zorgen baart. Het is ook een taak van de instellingen om te letten op problemen in de thuissituatie. Professionals moeten dat wel goed weten aan te kaarten, want het is als ouder niet fijn om te horen. De ouders vinden dat de instellingen een “passieve ondersteunende functie” hebben. Ouders verwachten ook wel dat als een professional iets opmerkt, hij/zij ook tips heeft hoe er mee om te gaan of hoe ouders bij de juiste persoon terecht kunnen komen. Opgemerkt wordt dat instellingen bij problemen altijd eerst het overleg met ouders aan moeten gaan, voordat ze er andere instellingen bij betrekken. De sociaal verpleegkundige is bekend bij ouders van de scholen en ouders worden ook doorverwezen. Bij jonge kinderen is het consultatiebureau het belangrijkste en dat geeft ook goede ondersteuning. Bij de tussenliggende instellingen is de lijn niet duidelijk. Onduidelijk is bv de aanpak via CJG, crèches en PSZ. De rol van de wijkverpleegkundige is ook vaag. Er wordt

opgemerkt dat er tussen consultatiebureau en de schoolse periode te weinig contact is met professionele opvoeders. Daarnaast wordt genoemd dat de bemoeienis van deze instanties ook beangstigend kan zijn. Ouders die bv. bang zijn hun kind kwijt te raken. Een aantal ouders geven aan niet te weten waar het CJG zit, zij zouden het een goede zaak vinden als ook op de crèche of peuterspeelzaal een sociaal verpleegkundige aanwezig zou zijn waar ze met hun vragen terecht kunnen.

Bij de ouders van Het Karrepad stuitten de studenten op weerstand toen ze vroegen naar opvoedingsondersteuning. Vrijwel alle ouders gaven aan de school niet als zodanig als partner in de opvoeding te zien. Ze gaven aan geen ondersteuning nodig te hebben en hier ook geen behoefte aan te hebben.

De ouders van De Kleine Wereld geven, zoals eerder genoemd, aan wel behoefte te hebben aan informele opvoedingsondersteuning tijdens de koffieochtend.

Ouders en de Vensterschool

Uit het gesprek met de ouders blijkt veel vertrouwen in de verschillende instellingen en de manier waarop hun kinderen worden overgedragen (van school naar BSO bijvoorbeeld). Men vindt het wel belangrijk dat praktische informatie van de ene instelling wordt doorgegeven naar de andere, dat als een ouder iets doorgeeft aan de VSO of school dat wordt overgedragen aan de andere instellingen. Daar wordt ook wel tegenin gebracht dat ouders daarin ook een eigen verantwoordelijkheid hebben, je kunt niet verwachten dat leerkrachten voor alle 30 kinderen in de klas informatie gaan doorgeven.

Ouders moeten er echter niets van weten dat instellingen zomaar onderling contact hebben over hun kind. Er moet overleg zijn met ouders voordat informatie wordt doorgegeven of besproken. Men vindt een pedagogisch plan belangrijk. Iedere instelling zou een pedagogische visie moeten hebben, maar dit kan wel per instelling verschillen. Men merkt ook wel verschillen in de aanpak tussen de verschillende instellingen binnen de Vensterschool, maar dat vindt men niet erg. Iedere instelling heeft immers zijn eigen taak.

Conclusie: Ouderbetrokkenheid binnen de Vensterschool

Het samenwerken in een brede school, dan wel Vensterschool, zou volgens Van der Schaaf en Van den Berg (2007) gunstig zijn voor het vergroten van de ouderbetrokkenheid. Men vermoedt ook dat deze vergrote ouderbetrokkenheid een van redenen is dat de brede scholen positieve effecten hebben op de ontwikkelingskansen van kinderen. De bovenstaande resultaten zijn verzameld om de basis voor gezamenlijk beleid op ouderbetrokkenheid voor Vensterschool Koorenspeer vast te kunnen stellen. Een brede school, en zo ook, de Vensterschool bestaat uit meerdere instellingen. In het komende half jaar zullen we gesprekken organiseren tussen teams om de verzamelde informatie te bespreken en een gezamenlijk beleid te bespreken. De werkgroep heeft echter niet alleen te maken met de vraag hoe gezamenlijk beleid er uit zou kunnen zien, maar ook, en het lijkt er op dat dat in veel teams de meest dringende vraag is, hoe de individuele instellingen ouderbetrokkenheid kunnen verbeteren. Vanuit de Vensterschool is hierbij de wens dat het beleid op ouderbetrokkenheid bijdraagt aan het vergroten van de ontwikkelingskansen van kinderen en het verminderen van de onderwijsachterstanden. Aangezien de werkgroep hier nog mee verder gaat en in gezamenlijkheid dat gezamenlijke beleid wil formuleren, beperk ik mij nu tot het bespreken van de punten die mij zijn opgevallen en de vragen die bij mij opkomen.

Uit de gesprekken met de teams blijkt dat alle instellingen (willen) werken vanuit de visie dat men met ouders samenwerkt in de ontwikkeling van het kind. De meeste ouders zien de professionals ook als partner en medeverantwoordelijke in de opvoeding. Voor de meeste gevallen is de basis daarmee goed. Uit de resultaten blijkt echter dat veel professionals in meer of mindere mate teleurgesteld zijn in de mate waarin de ouders betrokkenheid tonen bij hun kind en daarmee wordt ook, of misschien wel juist, interesse bedoeld in datgene wat het kind specifiek op school, KDV, BSO of naschoolse activiteiten doet. Kunnen we echt helemaal overzien hoeveel interesse ouders hebben voor -en betrokkenheid zijn bij -wat hun kind meemaakt en waar het mee bezig is? Blijft natuurlijk ook de vraag hoe we toch samenwerken met de ouders die de instellingen niet als partners in de opvoeding zien. In eerste instantie moeten we ons afvragen, maar ook van ouders te weten komen, wat ze daarmee bedoelen.

De ouders in de onderzoeken geven aan dat ze over het algemeen tevreden zijn over de informatie die ze krijgen en ook dat het initiatief tot informeren bij de instellingen ligt. Ouders vinden de informatie uit school het belangrijkste. Ze geven echter ook aan behoefte te hebben aan meer persoonlijk contact, duidelijkheid en maatwerk. Ze willen buiten de "officiële" momenten ook graag contact en dan niet alleen als er een probleem is. Worden wederzijdse verwachtingen over informatievoorziening wel duidelijk gemaakt aan elkaar? Van der Schaaf en Van den Berg (2009) geven aan dat ook de momenten als 10-minuten of oudergesprekken waarin overleg mogelijk is vaak zijn ingevuld met een eenzijdige voorlichting vanuit de instelling. Hoe geef je samenwerking invulling in zo'n situatie waarin de instellingen de "actieve informatieverstrekkers" zijn en de ouders de "passieve informatieontvangers"? Wat wil je als verstrekker dat de ontvanger er mee doet? Moet je dat dan ook (niet) uitspreken?

Uit de teamgesprekken blijkt dat veel professionals het moeilijk vinden om met alle ouders te kunnen communiceren, helemaal als er iets aan de hand is of lijkt te zijn. De ouders in deze wijken hebben doorgaans een andere achtergrond, hebben problemen, zijn zelf laag opgeleid, of ouders hebben soms zelf een negatief beeld van school en andere instellingen door hun eigen ervaringen in het verleden, zien soms het belang van naar schoolgaan niet. Er is ook een groep hoogopgeleide ouders bij wie de teams een gebrek aan erkenning van professionaliteit/kennis en respect ervaren. Geen enkele ouder vindt het prettig om aangesproken te worden op problemen van hun kind of hoe hij/zij opvoedt. Goede communicatie met ouders vraagt een breed scala van vaardigheden op het gebied van communicatie, kennis van sociale en culturele diversiteit, om duidelijkheid over wat je wilt met ouders en waarom. Maar ook om het hanteren van één lijn en hierin elkaar ondersteunen en daar steun voor krijgen vanuit leidinggevend. Misschien moet je soms ook besluiten dat je niets wilt met de ouders. Bij een werkbezoek aan scholen in achterstandswijken in Washington, hoorden collega's bij het lectoraat van de leerkrachten daar, dat als de thuissituatie heel slecht is, de school weinig tot niets met de ouders

doet. Het is contraproductief als een kind thuis straf krijgt, omdat er leerproblemen zijn. Men probeert dan binnen school de situatie voor het kind te optimaliseren.

Veel van de activiteiten van scholen, KDV en BSO, liggen op het voorwaardelijke vlak als je kijkt naar wat er nodig is om ontwikkelingsondersteunend gedrag van ouders te vergroten.

Activiteiten die direct op dit gedrag van invloed zijn, en daarmee ook bijdragen aan het vergroten van de ontwikkelingskansen en het verminderen van onderwijsachterstand, komen in verhouding minder aan de orde. De verschillende instellingen hebben wel allemaal de wens hier direct of indirect met behulp van doorverwijzing aan te werken. Uit de literatuur blijkt dat ongeplande gesprekken en huisbezoeken zich hier goed voor lenen en effectief zijn, maar dat het organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten of schriftelijke voorlichting geen zoden aan de dijk zet. Dit laatste gebeurt nog wel veel, maar dit is ook waarin veel instellingen worden teleurgesteld door het lage bereik. Uit de resultaten blijkt dat ouders open staan voor ondersteuning met betrekking tot ontwikkelings-/onderwijsondersteunend gedrag en opvoeding, maar dan specifiek voor hun situatie, laagdrempelig, persoonlijk en bestaand uit praktische tips over wat je dan kunt doen en hoe je de mensen die je daar voor nodig hebt kunt bereiken. Dat doen veel professionals al, maar ze voelen zich daar ook onzeker over. Dit is een punt van aandacht in beleid. Moet iedereen geschoold worden of maak je afspraken over wat je wel niet zelf doet, naar wie en wanneer je doorverwijst?

Als ik denk over een gezamenlijk beleid, dan vraag ik mij af of dat bestaat uit het anders organiseren van dingen. Het zit wat mij betreft veel meer in het verbeteren van het beleid binnen instellingen en het contact tussen instellingen, waarbij vanuit de Vensterschool handvatten, ondersteuning en faciliteiten worden geboden, maar ook controle op het beleid en de uitkomsten daarvan. De werkgroep zal hier een aanzet toe gaan geven. Voor verbeteringen in het beleid voor ouderbetrokkenheid is het misschien wel het belangrijkste om van elkaar te horen en te leren wat in deze wijken wel en niet werkt als je ouders wilt bereiken.

Advies voor vervolg

De activiteiten van de werkgroep hebben geresulteerd in het ontwikkelen van een trainingsaanbod en inzicht in de manier waarop aan ouderbetrokkenheid wordt gewerkt in de verschillende instellingen en hoe verschillende actoren hierover denken.

Tijdens de eindmanifestatie is het paper gepresenteerd in een deelsessie. Bij deze deelsessie was Stijn Verhagen (lector Hogeschool Utrecht) referent. Hij heeft het paper positief gewaardeerd en kon melden dat de bevindingen overeenkomen met resultaten van een soortgelijk onderzoek in Amersfoort. Verhagen heeft zinvolle suggesties gedaan ten aanzien van de visie, het is belangrijk dat de verschillende partners eenzelfde visie op ouderbetrokkenheid delen. Daarbij kunnen internationaal twee vormen worden onderscheiden binnen het brede school verband: het Amerikaanse waarbij het gaat om de hele community en het Scandinavische dat echt gefocust is op het kind. Een keuze voor één van deze twee zou helder maken wat je met ouders in de wijk wilt. De feedback van Stijn Verhagen wordt door de docentonderzoeker verder onderzocht en meegenomen in het komende (laatste) half jaar van het project.

Het consortium van het project heeft op basis van de tot nu toe behaalde resultaten geconstateerd dat er meer professionalisering op ouderbetrokkenheid nodig is. Op voorstellen van de werkgroep is voor het komende half jaar gekozen voor twee activiteiten:

1. Er worden nog een aantal trainingen georganiseerd, waarbij medewerkers worden getraind in de communicatie met ouders vanuit eerder geformuleerde kernwaarden. Het doel is dat professionals beter kunnen communiceren met ouders, doordat ze meer handvatten hebben om aan te sluiten bij ouders en zich bewust zijn van hun eigen verwachtingen. Hiertoe worden twee trainingen voor maximaal 20 professionals gegeven. Deze trainingen worden met deelnemers geëvalueerd en de resultaten worden in het consortium geëvalueerd.
2. De bevindingen uit de afgelopen periode worden teruggekoppeld naar de teams en worden tussen teams uitgewisseld om kennis hierover te delen. Het doel is dat de afzonderlijke teams aandachtspunten ontwikkelen om ouderbetrokkenheid verder vorm te geven.

Uit het afgelopen half jaar zijn nog twee punten naar voren gekomen die een vervolg verdienen:

1. Keuze voor/vastleggen van de visie op ouderbetrokkenheid waaruit de Vensterschool wil werken (Amerikaans of Scandinavisch model)
2. Voortzetten van overleg met ouders. De professionals in de werkgroep hebben de avond met ouders als zeer zinvol en leerzaam ervaren.

Literatuurlijst

Boer, M. & Groen, I. (2009). *Ouderbetrokkenheid bij de Vensterschool in de Groningse wijk De Hoogte*. Afstudeeropdracht Maatschappelijk Werk en Dienstverlening. Groningen: Academie voor Sociale Studies/Lectoraat Integraal Jeugdbeleid, Hanzehogeschool Groningen.

Bordewijk, A., Dries, H., Harkink, M., & Visser, E. (2007). *Ouderbetrokkenheid thuis: sleutel voor schoolsucces*. Velp: Spectrum.

Schaaf, N. van der & Berg, T. van den (2009). *Ouderbetrokkenheid in de brede school; Een literatuuronderzoek naar effectieve manieren om het ontwikkelingsondersteunend gedrag van ouders te stimuleren*. Groningen: Lectoraat Integraal Jeugdbeleid, Hanzehogeschool Groningen.

Smit, F., Driessen, G., Sluiter, R., & Brus, M. (2007). *Ouders, scholen en diversiteit; Ouderbetrokkenheid- en participatie op scholen met veel en weinig achterstandsleerlingen*. Nijmegen: ITS- Radboud Universiteit.

Vlaanderen, M., Gombert, S., Laan, M. van der, Gelderman, H., Hiemstra, M., Honingh, L., Huisman, J., Lange, M. de, Oostrik, T., Smids, M., Vlaar, A., & Vries, M. de (2009). *Eindverslag module 'Onderwijs en Maatschappij'*. Leeuwarden: PABO Stenden Hogeschool.

Lectoraat Integraal Jeugdbeleid
Postbus 70030
9704 AA Groningen
Tel: 050 - 595 7773
lectoraatijb@org.hanze.nl
www.hanze.nl/integraaljeugdbeleid

